

Та вже заплющила очі
посеред кузні дитина.

Верталися гаєм оливовим
Бронза і сон – цигани.
Здіймали голови високо,
очима пільму таранили.

Як тужно співає сова!
Ай, як вона співає!
Luna Luna іде до неба,
хлопця за руку тримає.

У кузні цигани плачуть,
і зойкають, і голосять!
А вітер стежки ховає,
а вітер сліди заносить...

ГЕРЦЬ

Серед глибокого яру
гострі ножі альбасетські
сяють ворожою кров'ю,
сйиво рибиною б'ється.
Спалах жорстокої карти
зелень гірку видивляє,
в зелені вершники скачуть,
коні розлучені грають.
Дві постарілі бабусі
у кронах оливи плачуть,

бик розпашілого герцю
стрімко по стінах скаче.
Ангели чорні носили
хустку з води снігової.
Від гострих ножів на крилах
ран уже не загоїш.
Монтілець Хуан Антоніо
котиться мертвий схилом:
на скроні – гранат достиглий,
та ірисів повне тіло,
лиш хрест вогняний осяє
дорогу йому в могилу.

Неспішно суддя з жандармом
ідуть оливовим гаєм,
а кров повзе і німує,
мов пісню змії співає.
– Отут, сеньйоре жандарме,
все сталося, як ведеться:
убиті четверо римлян
і п'ятеро карфагенців.

Злякані слухали смокви
мертвих нечутну мову,
на стегна їм зірка впала
і захлинулась кров'ю.
Літали ангели чорні,
в заході коси купали,
з їхніх сердець оливових
тихо олія стікала.

Марина СВАЛОВА – молода поетеса. Народилася на Черкащині, проте майже все свідоме життя мешкає в Полтаві. Закінчила філологічний факультет і магістратуру Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (2006), аспірантуру Інституту журналістики Київського національного університету імені Т. Г. Шевченка (2009). Працює викладачем кафедри української літератури ПДПУ. Друкувалася в альманахах “Болотні вогні” (Полтава, 2002), “Рідний край” (Полтава, 2005), “Святий Володимир” (Київ, 2007).

ІЗ ЦИКЛУ “ВИДИВА ОСІННЬОЇ ТРАВИ”

* * *

Знову трава. На тім боці їй, може, зароситься.
Знову мовчить. І не знати, кудю йдеш.
Плаче сосна. Бачиш: сосни до тебе – босими.
Руки цілують. А де ти, а де, а де?

Знову зима. Вседоріжжя тобою значено.
Ходиться нині і бачиться: сніг молодий.
Сонна вода золотіла і снила наче, та
Жовта трава утікала від тої води.

Так і схолола, аж ген на тім боці знайдена.
В чорній землі між твоїх – не твоїх слідів.
Плаче сосна. Чистим золотом і мертвим ладаном.
Боса сосна. На осончений сніг молодий.

Ти ж – навмання. Відзимуєш край шляху чорного.
Чуєш: крик твій цей сніг, як струну, порвав.
Довга зима за тобою ітиме довго так.
...Знову трава. Не вода, не земля – трава...

* * *

Запалиш спомин – я тобі воздам
Таким легким – від доторку – смерканням,

Прозорим лісом, сонячною дланню,
Що в ній – човни й розбуркана вода.

Запалиш спомин – я ж твоїм данням
Вберу сади, заблукані й приснулі,
Що довго йшли, бо вже ходу забули,
Змінивши крок кружлянням навмання.

Сосновий світ – манливий і твердий.
У нім вогонь червоно тишу крає.
Ти був давно, я вже тебе й не знаю
Поміж дерев і темної води.

Мовчить мій ліс. І сад такий легкий.
Дмухни – злетить. Ні доторку, ні броду.
Запалиш спомин – я згадаю воду –
Тремтливий рух за помахом руки.

І буде день, де сонце на межі,
Тонкій межі між дотиком і небом,
Де світ в пісках. І тим піском до тебе
Знов тінь моя – усміхнена – біжить.

* * *

Подаруй мені останній сум
Стиглих вишень на твоїм весіллі.
Стерту в кров твою сорочку білу
Я тобі на ранок принесу.

І нараз покотяться слова,
Як намисто, зірване востаннє,
Коли ніч обернеться світанням,
І червоним займеться трава.

Десь когось чекатимеш – спинись
І торкни печаль свою вустами.
Бачиш – тінь моя, як завше, – вниз,
У траву – померти на світанні.

* * *

Цей білий світ. Цей світ старих дерев,
Де по зимі дівчата весну кличуть.
Твоя сестра на річці дні пере,
А мати жде, воскресла, на заріччі.

Цей білий світ. Світ чорної води.
Світ молодий. Світ осені і листя.
Там мати жде. А ти собі іди.
Цей світ – малий. І все у ньому близько.

Там сто криниць під зорями ячать.
Там сто стежок померло самотою.
Там уночі найкраща між дівчат
Тебе впоїла мертвою водою.

Цей білий світ із місяцем на дні.
Цей місяць – злий. І цей корчмар – ледачий.

Бо ти прийшов. Бо вже в тобі одним
Всі сто криниць на ранок сріблом плачуть.

А ти з'явивсь між тіней і дерев,
Аби піти, як завше, по світанні.
Твоя ж сестра з сорочки відпере
І кров твоєю, і біль твій, і прощання.

* * *

Ще трохи тиші... Вересень паде
Твоїм дощем, бо мій здощів учора.
Ще трохи – тиші. Потім буде день,
Столітній день, обвітрений і чорний.

Поміж дубів по осені моїй
Шукай не слів – їх згублено не нами.
Твій меч зітлів, а стилос мій старий.
Наш одноріг згубився між зірками.

Піди в той край, де кров іще густа,
Де люди снять і вірять в забобони.
Візьми мій хрест, та, іменем Христа,
Іди у світ і не вбивай драконів.

Я ж буду тут, слухняна і сумна,
Аж ти мені, знесилений і босий
Від самоти, від золота й вина,
Впадеш до ніг і виплечеш ту осінь,

Де одноріг між зорями пливе,
Мовчить дракон від давності чи втоми.
Мій світ – старий. Твій меч не оживе.
Бери коня. І підемо. Додому.

КУТЯ

Це – біло, як сніг. Як зима у твоїм волоссі.
Ця повинь – вода. Ця тиша – уже течія.
Твій сонячний хлопчик шукає свій голос досі,
А голос помер, зазвучавши твоїм ім'ям.

Це просто – в траву. А на місяці плачуть весни.
А місяць – на стрісі, і стріха – в твоїй воді.
Уночі, на Різдво, твоя одіж нараз воскресне,
І в чорній куті засміються зірки бліді.

Так, я не засну, поки двері з сіней не рипнуть.
Заплачуть воли, ув очах їх – сонця сумні.
Моя самота буде повна тремкого крику,
І я закричу. Ти ж кутю принесеш мені.

Це просто – як біль. Твій хлопчина чекає досі,
Щоб голос ожив. А на місяці весни ячать.
Ця повинь – вода. Це таке, як уперше – босій...
На чорній воді – золочена твоя печаль.

* * *

Там тільки ти. І ні душі навкіл.
Там світ малий, а темний став великий.
По цій воді – зажурені гілки,

У цій воді – потоплені музики.
Ти був один. Усі Великі дні,
Усі дощі, усі осінні сині.
Бо – ні душі. Бо лиш в тобі однім
Жив дивний сміх і голос твого сина.

Так до рану, до тіней на воді,
Аж поки світ, аж поки біло стало,
Твої музики, ставні та бліді.
Сумний аркан босоніж танцювали.

Ти був між них. Та був такий один.
І темний став тебе не кликав наче.
Коли ж спинивсь, чорнявий і блідий,
Ранковий світ навкіл невинно танчив.

А я пішла. У воду. Порану.
Допоки світ ще росяний і голий.
І край води, де танок твій заснув,
Був тільки ти. І ні душі навколо.

* * *

Старі млини вертаються на схід.
Бо порану, як їм запахи крила,
Ті вітряки, поснули та крихкі,
Останню тишу гомоном збудили.

Їх мливо жде. Вже йдуть діди старі,
Несуть мішки і торби полотняні.
Як білий сніг посиплеться з-під стріх,
Розкрий свою долоню на світанні.

Почуєш ти, як плаче млин старий,
За сотні літ у нього перше мливо.
Той теплий сніг у жмені забори
Й бігцем біжи поміж холодні ниви.

Паде вода і змиє всі сліди,
Бо від води не варт чекати сліду.
Ти ж нині знай, що вітер дме туди,
Куди млини назавтра знову підуть.

* * *

Повернися туди. Повернись за сто літ молодим,
Без молінь і прощань. Із прощенням єдиним
навзаєм,
Де свячена вода заливає глибокі сліди,
І німе полотно твого тіла теплом оживає.

Буде хліб і вино. Буде купіль, бо ти будеш там,
Де смаглявий Ісус гріє в пазусі груші та небо.
Коли повинь паде, коли тіла торкнеться вода,
Розговіла душа озветься відлунням до тебе.

Повертайся туди. Всі сліди заросяться навкіл.
Ти почувеш вночі, як затягнуться стеблами
рани.
Зійде сонце на луг по нескошеній свіжій траві,
А смаглявий Ісус в калинову сопілку заграє.

* * *

Весняний ліс, і голос по воді,
Де ранній Київ золотом значить сутінь,
Химерні вежі, камінь нетвердий
І схлип весла нараз на повні груди.

Я знаю це, бо там була тоді,
Коли нога торкалася гладіні,
Коли сосна дзвеніла дзвоном синім,
І слався в безвість голос молодий.

Я знаю це, бо треба ще дійти
До тих вершин, забутих і незрушних.
І до води, до тлінної води,
Що обмиває і оплаче душу.

Весняний ліс... Те видиво вгорі:
Ген по воді біжать заспраглі сосни.
А рано Київ збудиться, старий,
І я піду. Таки водою. Боса.

* * *

Це вістря тридцять першої свічі...
Це зимне птаство на послулі крони.
Там сніг іде. І друг уже мовчить,
Уклавши думну голову в долоні.

Твій ліс ще спить, і в нім згубився крик
Між рук цупких торішньої ожини.
Бери свій слід і голос свій бери!
Стежки ж – чужі. І сходжені чужими.

Це вістря – гостре. Знаєш, по зимі
Збіжаться дні, немов тремтливі сарни.
А ти один, бо нині онімів,
Бо ще не день, і світ світити рано.

Отак – навкіл. Навпроти всіх дзеркал.
То вже не ти – отак себе супроти.
Зимова тиша, пружна і дзвінка,
Неначе схлип, промерзлим горлом бродить.

Та ти прийшов. І спогад, як порив, –
Такий чужий, такий давно схолий.
...Твій друг чоло задумане підвів.
І тільки слід. Як вервечка. По колу.

* * *

Твого сина чоло – цей прекрасний
нежданий сніг.
І червоні уста. І розбиті у кров долоні.
Все минуло давно. Й не насняться уже мені
Всіх вітрів голоси у тривожних квітневих
кронах.

Тільки знову свічу між чужих і знайомих лиць
Серед білого дня свою тінь, молоду й зникому.
І незайманий сніг навесні ще чомусь болить,
І холодні стежки розбігаються геть від дому.

Тільки знову іду по вологій зі сну землі
І вгризаюсь у твердь, незраниму, важку, соло-
ну.
Твого сина чоло – той глибокий останній слід,
Мармурове тепло і відлуння тремкого лона.

Та на завтра – одне. Неминуче й за сотні літ,
Де нема ні тебе, ні мене, ані твого сина.
Є ж незайманий сніг на безмежній чужій землі
І в холодних очах – незагоєна безвість синя.

* * *

Така важка потріскана земля,
Суша земля між гострого каміння.
І раптом – голос. Пагін. Звідкіля?
Маленький спогад. Стигла крапля синя.

Та знову камінь, спека і піски.
Червона даль. Тверда. Навік червона.
Сухе коріння мертвої ріки,
А ген вгорі розпечена долоня.

... І тільки там, де марева нема,
Тремтить ріка – як марево останнє.
І ллється голос тишами всіма,
Й вростає спраглий пагін у мовчання.

* * *

Від спокою прадавньої ріки,
Крізь глиб і тишу всохлого коріння –

Алла МАТЧУК – поетка і науковець. Кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії літератури та славістики Рівненського державного гуманітарного університету. У 1993 році захистила кандидатську дисертацію з теми “Підтекст літературного твору”. Коло наукових інтересів стосується питань неології, підтексту і псевдопідтексту, глибинної сутності слова, багатоаспектності його регуляторних можливостей у людському бутті тощо. Як поетка мала низку публікацій у літературних виданнях. Авторка книги віршів “Стихія” (Рівне – Остроз, 2009).

* * *

Слово – тінь від мислі,
Що летить крізь час,
Й відбиває муки, що живуть у нас.
Це лиш тільки форма, а не суть ества,
Бо думки людини – дар від Божества.

* * *

Важливіших цінностей,
ніж ВІРА, НАДІЯ і ЛЮБОВ, людство
не придумало. Мабуть, тому, що
їх найтяжче вберегти.

Уже пора, уже на білій ріні
Червоним помальовано зірки.

Бо хтось один, змінивши часу лік,
Спинивсь і жде, отак себе супроти.
І тиша зріє хлібом на столі.
Й вино плодом тужавіє у роті.

Уже пора. Бо сурми знов живі,
А на воді шукає голос броду.
Від білих риз і темної крові
Ранковий світ рожевим гроном сходить.

А той один іде туди тепер,
Де риз нема, де тіло вже схололо.
Цей день прийшов, і розірвалось коло,
А ген навколо колом світ завмер.

* * *

Там ти і Слово. Там мене нема,
Там речі всі означено і знано.
Сліпучий сніг – просвітлена пільма,
Єрусалимський сніг, небесна манна.

Я ж тут блукаю спогадом. Сама –
Множина днів і темінь первозданна.
Куди втекти, бо в груді б'є світанок,
І лоно білий мармур обійма?!

Забудь мене, одну з усіх речей,
Що відбула і не збулась у слові,
Що в німоті – рікою – потече,

Коли ж тепер твій голос слово мовить,
І ллється день на землю світанкову,
Мені – болить. Та слів не знаю ще...

